

Assignment no- 8

STD - V

Subject - Sanskrit

Chapter - 5 वयम् पठाम् ।

Date - 13 - 7- 2020

गृह कार्य

पाठ पांच (5) के शब्दार्थ को कॉपी में लिखें।

निम्नलिखित संस्कृत वाक्यों को हिंदी में अनुवाद करें:-

(क). किम् युवाम् पठथः ?

क्या तुम दोनों पढ़ते हो ?

आम् आवाम् पड़ावः ।

हां, हम दोनों पढ़ते हैं ।

..किम् युवाम् न खेलथः ?

क्या तुम दोनों नहीं खेलते हो ?

नहि, आवाम् न खेलथः ।

नहीं, हम दोनों नहीं खेलते हैं ।

(ख.) किम् यूयम् पठथ ?

क्या तुम सब पढ़ते हो ?

आम् वयम् पठाम् ।

हां, हम सब पढ़ते हैं ।

यूयम् कुत्र गच्छथ ?

तुम सब कहां जाते हो ?

वयम् तत्र गच्छामः ।

हम सब वहां जाते हैं

पञ्चमः
पाठः

वयम् पठामः

किम् त्वम् पठसि ?
आम्, अहम् पठामि ।

किम् त्वम् लिखसि ?
आम्, अहम् लिखामि ।

किम् युवाम् पठथः ?
आम्, आवाम् पठावः ।
किम् युवाम् न लिखथः ?
नहि, आवाम् न लिखावः ।

किम् युवाम् खेलथः ?
आम्, आवाम् खेलावः ।
किम् युवाम् न हसथः ?
आवाम् हसावः अपि ।

किम् यूयम् खेलथ ?
आम्, वयम् खेलामः ।

किम् यूयम् पठथ ?
आम्, वयम् पठामः ।

किम् यूयम् प्रातः नमथ ?
आम्, वयम् प्रातः नमामः ।

किम् यूयम् हसथ ?
वयम् हसामः वदामः च ।

अध्यापन संकेत— छात्रों को अवगत कराएँ कि म०पु० तथा उ०पु० के सर्वनाम में कोई लिङ्ग-भेद नहीं होता। पाठ में आए चित्रों की सहायता लें। सरल प्रश्नों द्वारा प्रयोग का अभ्यास कराएँ। बताएँ युक्त के साथ धातु में 'थः' तथा 'यूयम्' के साथ 'थ' प्रत्यय लगता है; यथा— पठ् + थः = पठथः; पठ् + थ = पठथ। 'आवाम्' तथा 'वयम्' के साथ क्रमशः 'आवः' और 'आमः' प्रत्यय लगते हैं; यथा— पठ् + आवः = पठावः; पठ् + आमः = पठामः। बोध कराएँ कि द्विवचन संस्कृत भाषा की विशेषता है।

युवाम् कुत्र गच्छथः ?
आवाम् बहिः गच्छावः ।

यूयम् कुत्र गच्छथ ? वयम् तत्र गच्छामः ।
तत्र यूयम् किम् कुरुथ ? तत्र वयम् क्रीडामः ।

शब्दार्थः

युवाम्	तुम दोनों	Both of you	हसथ	(तुम) हँसते/हँसती हो	(you) laugh
पठथः	पढ़ते/पढ़ती हो	read	हसामः	(हम) हँसते/हँसती हैं	(we) laugh
आवाम्	हम दोनों	Both of us	वदामः	(हम) बोलते/बोलती हैं	(we) talk, speak
पठावः	पढ़ते/पढ़ती हैं	read	गच्छथ	(तुम) जाते/जाती हो	(you) go
हसावः	(हम दोनों) हँसते/ हँसती हैं	(we both) laugh	गच्छामः	(हम) जाते/जाती हैं	(we) go
यूयम्	तुम लोग (ब०व०)	you (plural)	कुरुथ	करते/करती हो (तुम लोग) (ब०व०)	(you) do (plural)
पठथ	तुम पढ़ते/पढ़ती हो	(you) study	अपि	भी	also, too
वयम्	हम	we	बहिः	बाहर	outside
पठामः	(हम) पढ़ते/पढ़ती हैं	(we) study			

अवधेय-प्रयोगः सर्वनाम — युवाम्, आवाम्, यूयम्, वयम् । अव्ययः — अपि, बहिः ।

अभ्यासः

मौखिकम्

उच्चारणं कुरुत ।

उच्चारण कीजिए । Read it out.)

(क) युवाम् पठथः, यूयम् पठथ
युवाम् खेलथः, यूयम् खेलथ
युवाम् लिखथः, यूयम् लिखथ
युवाम् हसथः, यूयम् हसथ

(ख) आवाम् पठावः, वयम् पठामः
आवाम् खेलावः, वयम् खेलामः
आवाम् लिखावः, वयम् लिखामः
आवाम् हसावः, वयम् हसामः

यम् पठामः